

Dosarul nr. 2ra-82/23
2-22025192-01-2ra-19012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud. Gh. Stratan)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. A. Panov, M. Anton, O. Cojocaru)

ÎNCHEIERE

28 februarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:
Președinte, judecător
Judecători

Stela Procopciuc
Oxana Parfeni
Mariana Ursachi

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Vladimir Prohorov,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de către Vladimir Prohorov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău și executorul judecătoresc George Boțan privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Vladimir Prohorov și a fost menținută hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru,

constată:

La 15 februarie 2022, Vladimir Prohorov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM, intervenienți accesorii Primăria municipiului Chișinău și executorul judecătoresc George Boțan privind constatarea încălcării dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că, prin hotărârea din 24 octombrie 1997 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, bunica acestuia Prohorov Natalia XXXXX, XXXXX anul nașterii, decedată la XXXXX, a fost recunoscută ca victimă a represiunilor politice din Republica Moldova, între anii 1940-1949.

A menționat că în baza deciziei din 04 aprilie 2000 a Tribunalului mun. Chișinău, Gheorghe Prohorov i-a fost recunoscut dreptul de proprietate asupra apartamentelor nr. XXXXX și nr. XXXXX din imobilul nr. XXXXX din mun. Chișinău, str. XXXXX. Suplimentar s-a decis, evacuarea Tamarei Luchianov, lui Serghei Luchianov și Nataliei

Luchianov împreună cu toți membrii minori ai familiei din apartamentul nr. XXXXX str. XXXXX, mun. XXXXX cu acordarea unei alte încăperi de locuit, evacuarea lui Serghei Micleușan, Verei Micleușan și lui Ghenadie Micleușan cu toți membrii minori ai familiei din apartamentul nr. XXXXX str. XXXXX, mun. XXXXX cu acordarea unei alte încăperi de locuit, obligarea Primăriei mun. Chișinău să acorde familiilor Luchianov și Micleușan alte încăperi de locuit în legătură cu evacuarea, care trebuie să corespundă cerințelor sanitare și tehnice și să se afle în raza mun. Chișinău.

A susținut reclamantul că după rămânerea definitivă a deciziei Tribunalului, la cererea tatălui reclamantului, Gheorghe Prohorov, prima instanță a eliberat Titlul executoriu nr. 2-344/98 din 04 aprilie 2000.

A afirmat că la 26 septembrie 2004 a decedat Gheorghe Prohorov, respectiv, în temeiul certificatului de moștenire testamentară nr. 790 și nr. 793 din 11 februarie 2005, Vladimir Prohorov a devenit proprietarul apartamentului nr. XXXXX și nr. XXXXX din imobilul nr. XXXXX din mun. XXXXX, str. XXXXX, înregistrat în OCT Chișinău nr. cadastrale XXXXX și XXXXX.

A precizat că din cauza inacțiunilor reprezentanților Primăriei mun. Chișinău, nici tatăl acestuia, Gheorghe Prohorov, nici reclamantul până în prezent nu s-au instalat în apartamentele nr. XXXXX și nr. XXXXX din imobilul nr. XXXXX din mun. XXXXX, str. XXXXX.

Astfel, a menționat că începând cu anul 2000 a depus un șir de cereri la Primăria mun. Chișinău, Pretura s. Buiucani, mun. Chișinău, Direcția Generală Locativ-Comunală și Amenajare, Departamentul de Executare, Ministerul Justiției al RM, Procuratura mun. Chișinău, însă până în prezent, decizia Tribunalului mun. Chișinău din 04 aprilie 2000, nu este executată.

A menționat că la 04 martie 2015, repetat, a depus cererea de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011. Acțiunea depusă a fost admisă parțial. Prin Decizia din 29 septembrie 2015, Curtea de Apel Chișinău a casat integral hotărârea primei instanțe, a constatat faptul încălcării dreptului lui Vladimir Prohorov la executarea în termen rezonabil a actului judecătoresc de dispoziție irevocabil și a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor în beneficiul ultimului 15 000 de lei cu titlu de prejudiciul moral.

A susținut că, ulterior, la 13 februarie 2019 s-a adresat cu altă cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției în baza Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, acțiunea fiind admisă parțial. Prin Decizia din 11 februarie 2020, Curtea de Apel Chișinău a casat integral hotărârea primei instanțe, a constatat faptul încălcării dreptului reclamantului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a încasat din contul bugetului de stat în beneficiul lui Vladimir Prohorov 50 000 de lei în contul compensării prejudiciului moral cauzat prin încălcarea acestui drept.

A subliniat că toate actele judecătorești menționate supra au fost executate integral de Ministerul Finanțelor în anul 2013, 2016 și în anul 2020.

Prin depunerea prezentei cereri de chemare în judecată, Vladimir Prohorov a solicitat admiterea hotărârii din 05 februarie 2015 a Judecătoriei Buiucani (menținută prin decizia instanței de apel), Deciziei Curții de Apel Chișinău din 29 septembrie 2015

și Deciziei Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2020, în calitate de probă, în sensul art. 123 alin.(2) din Codul de procedură civilă. Consideră că în aceste acte judecătorești au fost stabilite toate faptele în privința încălcării drepturilor pe parcursul anilor 2000-2019, inclusiv faptul adresării lui Vladimir Prohorov la Primăria mun. Chișinău și alte organele de stat fără să i se fi dat curs solicitărilor.

În această ordine de idei, a conchis că, pornind de la faptul că după ultima adresare în instanța de judecată, 13 februarie 2019, au trecut mai mult de trei ani și până în prezent, Decizia Tribunalului mun. Chișinău, nu fost executată, consideră că i-a fost încălcat repetat dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, pe parcursul anilor 2019-2022.

A considerat reclamantul că prin neexecutarea deciziei din 04 aprilie 2000 a Tribunalului mun. Chișinău, îi este grav încălcat dreptul de proprietate. Or, fiind proprietar al bunurilor imobile, nu are posibilitatea să locuiască împreună cu familia sa în apartamentele nr. XXXXX și nr. XXXXX din imobilul nr. XXXXX din mun. XXXXX, str. XXXXX, însă anual este obligat să achite impozitul pe bunurile imobiliare.

A notat reclamantul că, prin sine prejudiciul moral nu poate fi reparat, iar suferințele produse nu pot fi calculate în bani, totuși pot fi atenuate printr-o compensație care i-ar oferi o oarecare satisfacție pentru suferințele cauzate. Comportamentul indiferent a persoanelor cu funcții de răspundere din Primăria mun. Chișinău, față de suferințele reclamantului, demonstrează caracterul dur al acesteia, lipsa de afecțiune naturală, ceea ce îi provoacă sentimente de suferință, atât fizică, cât și de natură morală, afectivă, fiind extenuat moral de situația perpetuă.

Întemeindu-și cererea de chemare în judecată în baza art. 19, 500, 501, 2036, 2037 din Codul civil; art. 5, 123, 166 și 167 din Codul de procedură civilă, art. 46 din Constituția RM, Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului privind executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, Protocolul I adițional la Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale din 04 noiembrie 1950, a afirmat reclamantul că prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești i-a fost cauzat prejudiciul moral estimat la suma de 500 000 de lei.

Prin hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, acțiunea depusă de Vladimir Prohorov, s-a admis parțial. S-a constatat încălcarea dreptului lui Vladimir Prohorov la executarea în termen rezonabil a deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000. S-a încasat de la stat, prin intermediul Ministerului Justiției, în beneficiul lui Vladimir Prohorov suma de 30 000 de lei, cu titlu de prejudiciu moral. În rest, acțiunea a fost respinsă, ca neîntemeiată.

La 17 iunie 2022, Ministerul Justiției al RM a declarat apel nemotivat, iar la data de 07 septembrie 2022 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii primei instanțe, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și pronunțarea unei noi hotărâri privind respingerea integrală a cererii de chemare în judecată.

La 29 iunie 2022, Vladimir Prohorov a depus cerere de apel nemotivată, iar la 16 septembrie 2022 a depus cerere de apel motivată împotriva hotărârii din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău sediul Centru, solicitând admiterea cererii de apel, casarea hotărârii instanței de fond în partea încasării compensației și emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia din 17 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Vladimir Prohorov și s-a menținut hotărârea din 15 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a considerat că faptul neexecutării deciziei Tribunalului mun. Chișinău din 04 aprilie 2000, revine în exclusivitate autorităților publice, care au eșuat să evacueze locatarii din apartamentele ce-i aparțin apelantului (reclamant) cu drept de proprietate, ca urmare a lipirii acestuia și a familiei sale de spațiul locativ garantat, respectiv, instanța de apel a constatat faptul că încălcarea termenului rezonabil de executare a hotărârii judecătorești în perioada 2019-2022, prin care obiectul vizat se referă la dreptul de proprietate al apelantului (reclamant), care nu a fost satisfăcut de către debitor pentru o perioadă considerabilă de timp, generează suportarea unui prejudiciu moral de către reclamant.

Totuși, instanța de apel a respins solicitarea lui Vladimir Prohorov privind majorarea cuantumului prejudiciului moral, întrucât instanța de fond, la dispunerea încasării sumei de 30 000 de lei a ținut cont de circumstanțele cauzei în cadrul căreia a survenit neexecutarea, precum și de pretențiile invocate, de complexitatea cauzei, de comportamentul părților, de conduita autorităților publice, de durata încălcării și de importanța procesului pentru reclamant, precum și de practica constantă a Curții Europene, iar în consecință a acordat reclamantilor o satisfacție echitabilă lui Vladimir Prohorov, ca urmare a neexecutării deciziei Tribunalului mun. Chișinău din 04 aprilie 2000.

La 09 decembrie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, casarea hotărârii primei instanțe și emiterea unei hotărâri noi, prin care acțiunea să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului s-a invocat că suma prejudiciului de 30 000 de lei acordată de către instanța de fond și menținută de Curtea de Apel Chișinău este una disproporționat de mare și neîntemeiată.

A invocat că instanța de fond a ajuns superficial la concluzia că nu a fost depusă diligența necesară în vederea executării documentului executoriu, fapt ce generează dreptul reclamantului la executarea actului judecătoresc în termeni rezonabili.

A notat că ultimul act de dispoziție a instanței de judecată este încheierea nr. 2ra-1389/2021 din 13 octombrie 2021 a Curții Supreme de Justiție, prin care s-a menținut decizia din 07 aprilie 2021 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 19 octombrie 2020 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru cu privire la încasare din contul bugetului de stat a prejudiciului moral în sumă de 5 000 de lei pentru neexecutarea deciziei Tribunalului Chișinău din 04 aprilie 2000, perioada anilor 2016-2020.

În atare circumstanțe, a notat că este nejustificat și ilegal încasarea prejudiciului pe perioada anilor 2019-2022, or acesta cuprinde și perioada pentru care Vladimir Prohorov a beneficiat de compensație, fapt inadmisibil pentru justa soluționare a pricinii și a constituirii unui precedent judiciar pe această categorie de cauze.

A evidențiat că executorul judecătoresc a reacționat imediat la toate cererile lui Vladimir Prohorov și a întreprins toate măsurile care puteau fi în mod rațional întreprinse pentru executarea documentului executoriu vizat, or în aceste situații nici nu îi poate fi imputată tergiversarea executării.

Totodată, a menționat că în contextul în care se examinează diligența și relevanța acțiunilor organelor de executare, nu putem vorbi despre neîntreprinderea tuturor măsurilor posibile de către executorul judecătoresc și de către Consiliul municipal Chișinău.

La 09 ianuarie 2023, Vladimir Prohorov a depus cerere de recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel și instanța de fond au determinat compensația pentru prejudiciul moral cauzat în mărime de 30 000 de lei, care nu reflectă situația reală nici din punct de vedere a jurisprudenței CEDO, nici din punct de vedere a suferințelor sale psihice și fizice.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 17 noiembrie 2022.

Materialele cauzei atestă că decizia motivată a instanței de apel a fost expediată în adresa recurenților la data de 02 decembrie 2022 (f.d. 214, Vol. I), însă, lipsesc date cu privire la recepționarea acesteia.

Astfel, recursurile, declarate la 09 decembrie 2022 de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova și la 09 ianuarie 2023 de către Vladimir Prohorov, sunt în termen.

Prin notificarea din 19 ianuarie 2023 Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților copia recursurilor, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței (f.d. 15, Vol. II).

Intimații nu și-au valorificat dreptul procedural respectiv și nu au depus referințe în termenul stabilit.

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art. IV, V pct. 1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Vladimir Prohorov au fost depuse până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din următoarele motive.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

- a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;
- b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;
- c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;
- d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;
- e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;
- f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4).

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Vladimir Prohorov nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Prin urmare, argumentele invocate în recursuri nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat asupra deciziilor instanțelor de apel are caracter nedevolutiv și controlul judiciar se circumscrie doar asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se în exclusivitate doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează și faptul că, procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

Totodată, completul Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să poseze puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Rebai și alții contra Franței, 25 februarie 1995), pe când în recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Vladimir Prohorov, asemenea aspecte nu se regăsesc.

Astfel, din considerentele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Vladimir Prohorov, ca inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), 433 lit. a) și 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile declarate de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Vladimir Prohorov se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Oxana Parfeni

Mariana Ursachi